

Voor velen is de plaatsnaam Slochteren vrijwel synoniem met de in 1959 ontdekte gasbel. Veel minder bekend is de laatromaanse kerk met losse zadeldaktoeren die ietwat verscholen op een sfeervol kerkhof aan de zuidwestkant van het dorp ligt. De parochie die deze liet kerk bouwen bestond al in 1291, zo blijkt uit een opgetekend conflict tussen Slochteren en naburige kerspelen met de dekens van Loppersum. Wat nu een rechthoekige zaalkerk is, was oorspronkelijk het transept van een kruiskerk uit de tijd rond 1300. Hier en daar is nog te zien dat de muren op grote zwerfkeien zijn gefundeerd. De benedenzone is verlevendigd met een reeks spitsbogen en de nissen in de vensterzone zijn versierd met kraalprofielen. Al voor 1783 moeten schip en koor zijn afgebroken en de muren verlaagd. In dat jaar werd als sluitstuk een nieuw portaal met trapopgang in de noordwand aangebracht. Een gedenksteen boven de ingang vermeldt dat dit gebeurde in opdracht van 'de hoog edele geboren gestrenghe heer en mr. Henrick de Sandra Veldtman, heer van Slochteren, Colham, Foxham en half Schildwolda enz. enz.'. Zijn herenbank kreeg een plaats in een uitbouw tegenover de preekstoel. Mede door een felle brand in 1881 werd besloten het resterende deel ingrijpend te verbouwen en de buitenkant van een pleisterlaag te voorzien, daarmee was de toren het enige nog oorspronkelijke deel van de kerk. Het laatromaanse aanzicht van de kerk werd in ere hersteld door het verwijderen van de bepleistering bij de restauratie van 1986-'88. In 2018 werd de kerk overgenomen door de Stichting Oude Groninger Kerken.

Klok

De forse losse zadeldaktoeren is ouder dan de kerk en dateert vermoedelijk uit het midden van de 13^e eeuw. De uit 1373 daterende luidklok draagt een Latijns opschrift, vertaald: 'Ter ere van de heilige Cunera, de heilige Maria, de heilige Johannes, de heilige Vitus en alle heiligen ben ik gegoten door de hand van Segebodus; broeder Thomas, abt van Bloemhof, heeft deze klok doen vervaardigen'. Hieruit blijkt dat de kerkklok oorspronkelijk aan het premonstratenzerklooster in Wittewierum toebehoorde. Halverwege de wand van de klok is een lijntekening te zien van een schaal met daarop het hoofd van Johannes de Doper, die in het randschrift als tweede wordt genoemd. De klok werd in 1829 door de gemeente van Slochteren aangekocht voor een bedrag van 850,60 gulden.

Interieur

De verbouwingen hebben een duidelijk stempel gedrukt op het interieur; de ruimte voor de herenbank werd later afgescheiden om als consistorie te dienen. Ook is de typisch laatromaanse tweedeling van de muren nog goed zichtbaar, met een reeks blinde nissen beneden en aanzetten van de vensterzone erboven. Opvallend is dat de nissen afwisselend met rond- en spitsbogen zijn afgesloten. De kerkruiimte wordt gedekt door een houten koofzoldering waarvan de vorm waarschijnlijk tot de verbouwing van 1783 teruggaat. In het gangpad hangen twee geelkoperen kroonluchters uit de 17^e eeuw. In het midden voor de westwand bevindt zich een halfronde preekstoel in neoklassieke stijl. Het orgel op de tribune voor de zuidwand werd in 1895 gebouwd door de gebroeders Van Oeckelen. De oudste grafzerk, nu opgesteld tegen de zuidwand, herinnert aan Zeino Henrich Rengers, heer van Slochteren en Kolham, die overleed rond 1635. Aan de westwand hangen twee rouwborden, voor Henric Piccardt (1636-1712), de bouwheer van de kerk in Harkstede, en diens echtgenote Anna Elisabeth Rengers (1656-1704). In het randschrift rondom het wapen bezingt zij echter Christus als haar bruidegom, vertaald: 'Met Hem ben ik getrouwd, wien de engelen dienen, en wiens schoonheid hemel en aarde verwonderen'. Dit betreft een parafrase op een middeleeuwse hymne voor Sint-Agnes waarvan de oudste versie rond het jaar 1000 is geschreven in het klooster Sankt Gallen in Zwitserland. De middelste woorden komen kennelijk van Henric: dulce meum terra tegit ('De aarde bedekt mijn lief'). De rouwborden werden aan het eind van de 18^e eeuw overgebracht naar de borg Klein Martijn bij Harkstede, vanwaar ze vervolgens naar de Fraeylemaborg in Slochteren kwamen en daar rond 1923 in de kerk werden opgehangen.

© Gebaseerd op tekst van Justin Kroese (ODE: 50-jarig jubileum van SOGK 2019), aangevuld met informatie van Peter Hoffer.

SOGK ©2020 herziene versie